

Kadlót Nikolett

Örökzöld pillanatgyűjtemény

Miért szeretünk híres emberekről, kedvenc művészeink életéről olvasni? Miért izgalmas elképzelni, milyen lehetett a nagyok kortársa lenni, együtt diskurálni velük egy kávéházban – akkor és ott megélni és beleélezni a kultúrát? Mi az a különös késztetés, amiért legalább olvasmányélményeinkkel vágyunk kapcsolódni hozzájuk? Ezekre a kérdésselvetésekre Vámos Miklós könyve sem ad választ, sőt inkább tovább erősíti létjogosultságukat. *Az isten szerelmére* című kötetben a szerző két, korábban publikált sorozata kapott helyet. A *Hogy volt* portréi 2004-től jelentek meg az *Élet és Irodalom* hasábjain, személyes emlékképeket felvillantva olyan művészekről, akikkel a szerző szoros kapcsolatban állt. Az *Írhatnám polgár*-sorozat írásai pedig elsősorban a *Nyugat* íróinak kevésbé ismert műveiről mesélnek: naplókról, levelekről, életrajzi művekről, amelyek még egy kicsit közelebről engedik látni a mindenki által jól ismert íróóriásokat. A szövegek magukon hordozzák a szerző jellegzetes stílusjegyeit: a humoros megjegyzések, a személyes hang és az írásokban megelevenített korhangulat sokat tesz azért, hogy hatásos felvezetőül szolgálhassanak az olvasók számára a bemutatott szerzők alaposabb megismeréséhez. Csaknem 70 történet kapott helyet a kötetben, pár oldalas vallomások, amelyek nem túl nehezek, mégis utaztatják az olvasót – sokszor térben is, nemcsak időben. Olvashatunk többek között Weöres Sándorról, Hajnóczy Péterről, Karinthy Frigyesről, de József Attiláról, Szabó Magdáról, Janikovszky Éváról és Mándy Ivánról is izgalmas részleteket tudhatunk meg a személyes történeteknek köszönhetően.

Abban valószínűleg mind egyetértünk, hogy szerencsés ember az, aki a nagyokat, a példaképeket ismerheti; aki bejáratos a művészkörökbe, és ezáltal olyan pillanatok részese lehet, ami csak keveseknek adatik meg. Az életrajzi írások, anekdotagyűjtemények, portréköte-

tek talán azért is olyan népszerűek, mert írott fotóalbumként örökítik meg a híres emberek életének emlékezetes pillanatait. Vámos Miklós kötetéből megtudhatjuk, mekkora felelősséggel is jár az a fajta kulturális kiváltság, amikor a nagy elődökkel megélt élmények hordozója lehet valaki. Nehéz bánni ezzel a tapasztalattal, örökséggel, mert nem tudni, mennyit kell vagy érdemes (illik) megosztani ezekből a pillanatokból. Nem is beszélve arról, milyen feladatot ró a szerzőre, akinek meg kell küzdenie azzal a nehézséggel jelentő ténnyel is, hogy az utókornak készülő írások mind csak szubjektív portrék lehetnek, egyféle szemüvegen keresztül mutatva be a művészek hétköznapjait. Szerencsére Vámos azon írók közé tartozik, akiket az efféle kihívások csak inspirálnak, így szívesen mesél a régmúltról, nem leplezve azt a büszkeség érzést sem, amely eltölti amiatt, hogy ismerhette a kötetben felsorakozó nagy neveket. Műsorkulisszák, szubjektív íróportrék, beszélgetéssorozatok gondoskodnak arról, hogy az alkotó és a lelkes műélvező a lehető legtöbb szinten kapcsolódják egymáshoz. A most bemutatott történeteket az a készítés hívta életre, hogy a személyes történetek révén a korábbi generációk híres alkotói, művészei így módon is az utókor eleven szereplőivé válhassanak, és elérhetőek legyenek a fiatalabb nemzedékek számára.

Olvastam a szerző honlapján található visszajelzések között, hogy a kötet egy olvasónak a repüléstől való félelmét segített legyőzni, mások pedig úgy érezték, Vámos mindent tud az elmúlt évtizedek irodalmáról és irodalmáiról, s régóta keresett könyvük beazonosításához, felkutatásához fordultak hozzá segítségért. A kötet sikerének titka minden bizonnyal abban rejlik, hogy felkelti az érdeklődést az irodalom és annak szereplői iránt, ezúton is népszerűsítve az olvasást, és hangsúlyozva az irodalom szerethetőségét. A történetek nemcsak a szerzővel, hanem a bemutatott alkotókkal is kapcsolatot teremtenek, sőt, lehetőséget adnak arra, hogy az olvasók másokkal is megosszák a megtudott érdekességeket, izgalmas kulisszatitkokat. A kötet könnyed olvasmány lehet, történetenként is fogasztható, legnagyobb erénye pedig kétségtelenül az a benne rejlő lehetőség, hogy a 70 darab pároldalas történet segítségével olvasóként lehetőségünk nyílik kapcsolódni fontos és nemes kulturális örökségünkhöz, de legfőképpen egymáshoz. Mindenképpen hozzánk tesz valamit.